

LEADER

Tunturi-Lappi

valokuva N-M Möykkönen

LEADER TUNTURI-LAPPI RY

VUOSIRAPORTTI 2017

Isopalontie 2
95900 KOLARI
www.leadertunturilappi.fi

p: 040 579 0639
p: 0400 628 183

Ihmisten kokoisille ideoille!
www.leadertunturilappi.fi

YHTEISTYÖSSÄ:

Sisällysluettelo

1 Strategian toteuttaminen vuonna 2017.....	3
1.1 Strategian tavoitteiden toteumatilanne	3
1.2 Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet	3
1.3 Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset	6
2 Toiminta Leader-rahoituksella	7
3 Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä.....	8
4 Tavoitteet seuraavalla vuodelle	9
5 Yhdistys ja sen resurssit	9

JOHDANTO

Vuosi 2017 oli vauhdikas vuosi, jonka aikana tapahtui niin toimintaryhmän kuin koko toiminta-alueen kannalta paljon asioita. Hankkeita oli hyvin eri vaiheissa menossa, joten hanke- maailma kokonaisuudessaan piti henkilökunnan työntouhussa.

Kuitua pohjoiseen -hankkeen projektipäällikkö takoi erinomaista tulosta ja aktivoi koko maakuntaa kyläverkkojen pariin saaden myös Tunturi-Lapin alueelta neljä uutta kyläverkkohakemusta Lapin ELY-keskuksen vuoden viimeiseen hakuun. Hankkeen viesti Leaderista sekä maaseuturahastosta on kiirinyt alueella aktivoiden toimijoita, kyliä ja pieniä yrittäjiä kehittämään omaa kylää, aluetta, ympäristöä.

Leader Tunturi-Lappi ry haki monen muun toimintaryhmän tavoin lisäkehystä MMM:ltä loppukeväästä saadun ohjeistuksen mukaisesti. Pettymykseksi raha jäi kuitenkin saamatta. Alueella merkittävä toimintamme on kuitenkin huomattu muualla ja saimmekin yllättäen yksityiseltä taholta lahjoituksen, josta perustimme rahaston erityisesti nuorten toiminnan tukemiseen.

Tulemme edelleen kehittämään ja pohtimaan toimintamme monipuolistamista sekä yhdistyksen tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämistä myös jatkossa. Leader yhdistää Tunturi-Lapin alueella kaikki neljä kuntaa ja toiminnan syventäminen edelleen on mahdollista ja siihen on halukkuutta. Miten tämä hoidetaan ja miten pystymme siihen vastaamaan, ovat seuraavat isommat askeleet kokonaisuudessa.

Yhteistyö alueen SYP-toimijoiden kanssa on syventynyt entisestään vuoden aikana. Tunturi-Lappi olikin yksi PTV-alustan kolmesta valtakunnallisesta pilottialueesta ja teki kovasti töitä tietojen syöttämisen sekä niiden loogisuuden eteen. Emme ole aivan varmoja lopputuloksesta, mutta ainakin kovasti yritimme tulla kuulluiksi! Saimme koottua alueelta myös Yritysneuvojan erikoisammattitutkintoa (YRNEAT) varten ryhmän, jonka suorittamisen toiminnanjohtaja aloitti oppisopimuksella syksyllä 2017 yhdessä alueen elinkeinotoimijoiden kanssa. Koulutus kestää vuoden 2018 loppuun asti.

Toimintaryhmässämme oli keväällä myös korkeakouluopiskelija harjoittelussa, mistä innostuneena työllistyi ensin Lapin Leadereiden yhteishankkeisiin ja edelleen sijaistamaan hankesihteeriämme äitiysvapaan ajaksi loppusyksystä alkaen. Yhteistyöverkoston laajuus, toimivuus ja avoimuus, ovat Tunturi-Lapin toimijoiden ehdoton vahvuus, jossa Leaderilla on oma vahva paikkansa palapelissä.

Katsomme toiveikkaasti vuoteen 2018, odotukset ovat kovat, joihin vastaaminen edellyttää myös resursseja ja tiivistä yhteistyötä. Sole poka mikhän ko alkaa homhin.

Nina-Maria Möykkönen
toiminnanjohtaja
Leader Tunturi-Lappi (LTL ry)

1 Strategian toteuttaminen vuonna 2017

1.1 Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Vuosi 2017 osoitti alueella yrityshankkeiden paineen olevan varsin konkreettista. Tunturi-Lapin alueella matkailu ja sen vetovoima säteilee ympärille ja näkyy alkavina yrityksinä, investointeina ja kehittämispaineena. Toimintaryhmän strategian painopisteistä Revontuliyrittäjyys vetää, kuten kuuluukin ja pystyy näillä näkymin omalta osaltaan vastaamaan asetettuihin tavoitteisiin myös määrällisesti. Alueella tehtävä yhteistyö ja verkoston toimiminen korostuu asiakaspalvelussa, toimijat tietävät, tuntevat ja luottavat toisiinsa, jolloin asiakkaan ohjaaminen oikealle taholle sujuu sutjakkaasti ja tehokkaasti. Tiivis yhteistyö Lapin ELY-keskuksen, TE-toimiston, elinkeino-osastojen sekä muun SYP-verkoston kanssa näkyy erityisesti yritysneuvonnassa.

Läheltä käsin -painopisteessä edistytään, koko alue painottaa suuriakin linjauksia lähiruoan ja luonnontuotteiden parissa. Toimintaryhmän EAKR-rahoitteinen Tunturi-Lapin alueen selvityshanke elintarvikepuolelle painottuu täysin strategian tähän pisteeseen. Yhteistyö toimijoiden ja kuntien kesken on verraten tiivistä ja aiheen piiriin pohditaan myös jatkoa.

Paikalliset yhteisöt ja yrittäjyyden mahdollistaminen -painopiste on myös hyvässä vauhdissa ja toimenpiteet kylillä sekä alueella niin kylien suunnitelmien tekemisen kuin myös niiden konkreettisten toteuttamisten parissa käynnissä. Kylät ovat heränneet omaehtoiseen kehittämiseen ja keskittävät voimavarojaan yhteisen toiminnan eteen positiivisesti.

Kokonaisuutena voidaan todeta kehittämisstrategian olevan kohtuullisessa vauhdissa asetettuihin tavoitteisiin nähden, joskin käytössä olevat työkalut eivät kaikilta osin riittävästi pystykään tarpeeseen vastaamaan. Edelleen prosentuaalisesti hieman ontuva painopiste on nuoret, mutta olemme saaneet muulta taholta yksityistä rahoitusta, joka tullaan kohdistamaan suoraan painopisteelle niin kehittämis- kuin investointipuolella.

1.2 Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

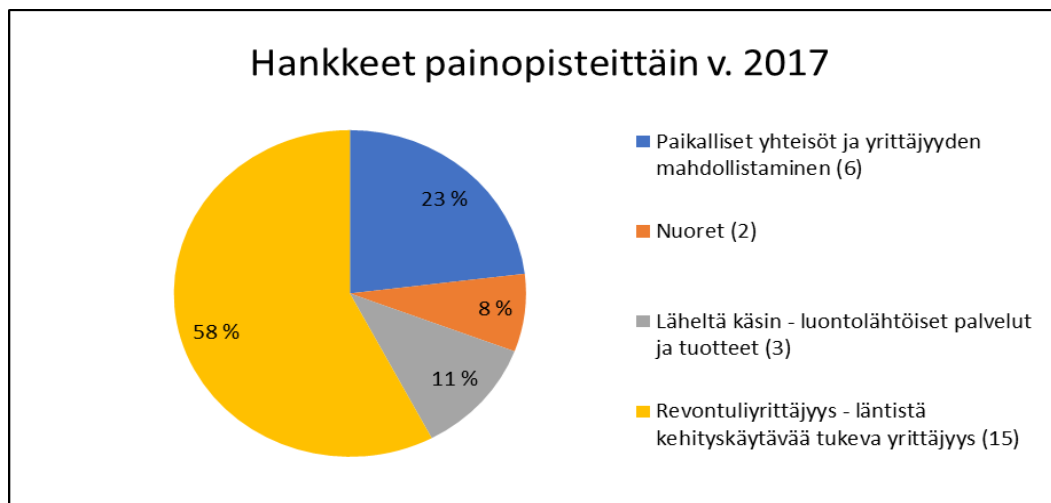
Leader Tunturi-Lappi ry:n (LTL ry) paikallisen kehittämisen painopistealueet ovat: 1) paikalliset yhteisöt ja yrittäjyyden mahdollistaminen, 2) nuoret, 3) läheltä käsin –luontolähtöiset palvelut ja tuotteet sekä 4) revontuliyrittäjyys –läntistä kehityskäytävää tukeva yrittäjyys sekä strategian läpileikkaavat teemat kestävä kehitys, nuorten yrittäjyys, ympäristö, tasa-arvo ja innovaatiot.

Vuoden 2017 aikana (kuva 1) ja kumulatiivisesti Lapin ELY-keskuksen viranomaispäätöksen saaneet hankkeet ovat jakautuneet strategian painopisteittäin seuraavasti:

- 1) paikalliset yhteisöt ja yrittäjyyden mahdollistaminen 6 (13)
- 2) nuoret 2 (2)
- 3) läheltä käsin 3 (5)
- 4) revontuliyrittäjyys 15 (17)

Yhteensä vuonna 2017 ja kumulatiivisesti viranomaispäätöksen saaneita hankkeita oli 26 (37), joista hankehakemuksia oli 6 (13) ja yrityshankkeita 20 (24).

Hallitus käsitteli lisäksi hankkeita, jotka eivät ehtineet saada vuoden loppuun mennessä viranomaispäätöksiä. Näistä kaksi yhteistyöhankkeita Pohjoisimman Lapin Leaderin (PLL) kanssa, Saamelainen paikallinen kehittäminen sekä Arjen turvaa lähtövarmuus 2018 -hanke.

Kuva 1. Vuonna 2017 viranomaispäätöksen saaneet hankkeet painopisteittäin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että rahoitetut hankkeet ovat edelleen linjassa strategian painopisteisiin, pääpaino yrityshankkeissa, kuten on linjattu.

Leader Tunturi-Lappi hallinnoi koko Lapin kattavaa Kuitua pohjoiseen -hanketta, jonka Lapin ELY-keskus on rahoittanut 100% Maaseuturahastosta. Hanke on yksi kolmesta Lapin Leaderien yhteistyöhankkeista. Hankkeen projektipäällikkö on tehnyt erinomaista työtä ja saanut aktivoitua kyliä ja toimijoita hakemaan kyläverkkohankkeita yli odotusten. Kaikkiaan alueella on rakenteilla tai rakentaminen aloitetaan 20 eri kyläverkon toimesta. Rahoituspäätöksiä ei kaikkiin ehditty vielä vuoden 2017 loppuun mennessä saada, mutta toteutuessaan pelkästään tukiosuus tulee olemaan noin 1,3 M€ Lappiin.

Kaksi muuta yhteishanketta, Lapin keino sekä #ProLappi, ovat myös Lapin ELY-keskuksen rahoittamia Maaseuturahastosta alueelle. Molemmat olivat vuonna 2017 käynnissä.

LTL ry sai keväällä rahoituspäätöksen Lapin liitolta Rakenerahastosta (EAKR) Lähiruoka- ja luonnontuotealan esiselvityshankkeeseen. Toimintaryhmä on osatoteuttajana Kolarin kunnan hallinnoimassa isommassa kokonaisuudessa esiselvityksen palikalla. LTL ry toteuttaa selvityksen ostopalveluna oppilaitosyhteistyönä, johon valittiin MTI (Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti). Selvityksen puitteissa vuoden aikana järjestettiin myös kaksi työpajaa sekä suurempi kokonaisuus yhteistyössä alueen muiden toimijoiden ja hankkeiden kanssa "Nyt puhutaan elintarvikealasta" 1.9.2017. Selvityksen on määrä olla valmis keväällä 2018.

Toimintaryhmä ryhtyi valmistelemaan alueen elinkeino-osastojen kanssa myös yhteistä EAKR-rahoitteista "Matkailun tulosvaikutusten arviointi"-hanketta, jonka Leader hallinnoi. Hanketta valmisteltiin Lapin liiton EAKR:n helmikuun 2018 hakuun.

Toimintaryhmä sai kunnian vastaanottaa lakkautuneelta yhdistykseltä kesän aikana rahaa, josta perustettiin yhdistykselle rahastotyyppinen ratkaisu. Hallitus on valmistellut rahaston hakusääntöjä ja -prosessia tarkkaan ja haku tullaan avaamaan alkuvuodesta 2018. Rahaston varat tullaan käyttämään alueen nuorten hyväksi niin yrittäjien kuin nuorisotoiminnan tukemiseksi yleisesti. Vastaavantyyppistä toimintaa tullaan myös jatkossa mahdollistamaan mah-

dollisuuksien mukaan. Leader-toiminta koetaan alueella aidosti toimijoita lähellä olevana, luotettavana ja helposti lähestyttävissä olevana.

Hyvänä esimerkkinä rahoitetuista hankkeista voidaan yrityspuolelta nostaa Kittilään perustettava kuntosali. Nuori yrittäjä on esimerkillisesti, sinnikkyydellään toteuttanut harrastuksesta itselleen elannonlähteen, josta alueen moni nuori voi ottaa mallia. LTL ry:n yritystu- en avulla sali saatiin nopeammin ja laadukkaammin toteutettua. Nyt yrittäjä keskittyy val- mennusohjelmiin samalla, kun itse treenaa huippu-urheilutasolla mm. triathlonissa.

Toinen hyvä esimerkki kuluneen vuoden aikana rahoitetuista hankkeista on Tirrovoimaa - hanke. Kolarin Pasmajärvellä sijaitseva pieni kylä on aina ollut tunnettu erityisesti talkootyö- voimastaan ja aktivoitui nyt Pasmajärven yhteismetsän kautta kehittämään koko kylää kes- tävästi ja suunnitelmallisesti. Yhteismetsä päätti niin sanotun pikavoiton sijaan kehittää alu- etta tekemällä pitkäntähtäimen suunnitelman kylän elinvoimaisuuden lisäämiseksi. Hanke- työntekijä on tehnyt erinomaista työtä saaden kylän puhaltamaan yhteen hiileen myös laa- jemmalti. Suunnitelman valmistumista vuoden 2018 aikana odotetaan koko kunnan alueella erittäin mielenkiinnolla.

LTL ry:n ensimmäinen teemahanke Kylät harrastamaan! saatiin päätökseen syksyllä ja mak- satushakemukset sisälle vuoden lopussa. Hankkeessa toteutettiin pieniä unelmia kylille ja alatoimenpiteitä olikin yhteensä 17 ympäri Tunturi-Lappia. Toimintaryhmä asettikin tavoit- teeksi toteuttaa käytännössä yhden teemahankkeen / vuosi.

Kuluva vuosi 2017 oli valtakunnallinen juhlavuosi Suomi100 -teemalla. Toimintaryhmän toi- minnanjohtaja osallistui Lapin Suomi100 -ohjausryhmään, jossa oli Lapin liiton kautta haet- tavana rahoitusta pieniin tempauksiin koko maakunnassa. Koska rahoitusta oli kuitenkin ver- raten vähän saatavilla, toteutti LTL ry alueellaan oman Suomi-neidon Tunturi-Lappi100 - teemahankkeen. Hankkeella vastattiin suoraan alueelta tulleeseen tarpeeseen rahoittamalla pieniä juhlallisuuksia, pieniä investointeja. Alatoimenpiteitä saatiinkin kattavasti 16 kappalet- ta koko alueelta. Hanke haettiin myös osaksi Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden virallista ohjelmaa ja pääsikin siihen myös mukaan. Juhlavuosi huipentui alueella erilaisiin tapahtumiin, joissa myös toimintaryhmä oli mukana.

Kolmas teemahanke ehdittiin hallituksessa jo alustavasti hyväksyä, mutta varsinainen valmis- telu ja toteuttaminen siirrettiin vuoden 2018 puolelle. Teema tulee liittymään suoraan nuoriin ja on tällä kertaa kehittämishanke. Hanke tulee tukemaan omalta osaltaan myös avatta- vaa nuorisorahastoa sekä alueella laajempaa yhteistyötä suunniteltaessa mahdollisen nuori- stoimiston toteuttamista Leaderin kautta. Toimiston selvitystyötä, käytännöntoteuttamista ja yhteistyökuviota tullaan selvittämään mahdollisen ESR-hankkeen avulla, jossa Leader on hakijana. Mahdollinen hanke aloitetaan vuoden 2018-2019 aikana.

Kolmen Leader-ryhmän (LTL ry, Outokaira Tuottamhan ry sekä Leader Tornedalen2020) yh- teinen kansainvälinen kylämatkailuhanke Väylänvartta tunturiin ja takaisin – Alkuperäinen Lappi, sai myös viranomaispäätöksen vuoden lopussa. Rekrytointiprosessi käynnistettiin heti ja alueella kovasti odotettu hanke käynnistetään vuoden 2018 puolella täydellä teholla.

Leader suunnitteli loppuvuodesta alueen elinkeino-osastojen kanssa yhdessä alueelle Tuntu- ri-Lapin yrityspalvelu -vauhtia yrittäjyyteen! -hankkeen, joka tulee vastaamaan alueen ko- vaan yritysneuvonnan paineeseen. Kokonaisuus on hyvä esimerkki alueen yhteistyöstä ja sen mahdollisuuksista myös tulevaisuudessa. Hanke sai viranomaispäätöksen vuoden lopulla.

Valtakunnallisiin hankkeisiin ja koordinaatiohankkeisiin nähden ryhmällä oli vuoden aikana edelleen eniten yhteyksiä Rural Finland -hankkeeseen sekä lähiruokahankkeen alle toteutuvia toimenpiteitä. Rural Finlandin tilaisuuksiin sekä koulutuksiin ja asiantuntemukseen toimintaryhmä on voinut tukeutua ja näkee, matkailun ollessa alueella erityisen vahvaa, yhteistyömahdollisuuksia laajemmaltikin. Myös tiedonvälitys, sen hyödyntäminen ja mahdollisuuksien törmäyttäminen, ovat toimintaryhmän perustoimintaan luettavia asioita, joista voivat hyötyä koko alue erityisesti pienet toimijat. Leaderin verkosto on äärimmäisen tehokas ja laaja, jonka hyödyntämisestä tulee edelleen kehittää ja siihen myös panostaa. Toiminnanjohtaja on osana myös Matkailuklusteria, josta saatava tieto on kentälle erittäin tärkeää. Lähiruoka nostaa koko valtakunnan tasolla päätään, mikä on huomioitu tietysti myös toimintaryhmän alueella. Yhteistyö sekä tiedonvälitys alalla, jossa toimijat ovat verraten erittäin pieniä, törmäyttäminen niin yritys kuin yleishyödyllisellä puolella alan toimijoiden kesken on selviytymisen ja jatkon kannalta äärimmäisen tärkeää.

1.3 Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset

Strategian tavoitteiden näkökulmasta päättyneistä hankkeista erityisesti yrityspuolella on päästy hyvin tavoitteeseen. Hankkeet ovat tavoitteiden mukaisesti auttaneet uusia toimijoita alkuun ja lisänneet siten alueen elinvoimaisuutta ja houkuttelevuutta. Matkailu heijastuu vahvasti alueen kaikkiin hankkeisiin tavalla tai toisella. Uusia asiakasavauksia ja -kanavia on saatu aikaan ja toimivan verkoston hyödyntäminen myös Leaderin kautta on edesauttanut yrittäjyyttä.

Hankkeista suurin osa on vielä käynnissä, mutta päättyneistä esimerkiksi teemahanke Kylät harrastamaan! sai aikaan uusissa hakijoissakin rohkaisua etsiä myös lisää mahdollisuuksia omalle kylälle. Omaehtoinen kehittäminen ja osallistuminen ovat aktivoineet toimijoita, mikä näkyy myös toimintaryhmälle. Toimijoiden aktivointi ja mahdollisuuksien esitleminen kentällä mahdollisti myös Muonion kunnan hankkeen Valoa kaamokseen, jossa kunta otti yhteistyössä yhdistystoimijoiden kanssa kopin viihtyisyyden lisäämiseksi. Raattaman reitit taas suunnittelee kehittävänsä toimintaa edelleen ja päättyneen hankkeen tulokset ovat kaikkien, kolmen kunnan välittömässä vaikutuspiirissä ja nauttavissa. Myös Enontekiön MTB-hanke maastopyöräilyn parissa aiheutti varsinaisen pyöräkuumeen nousun Hetan ympäristössä. Jatkoa ja yhteistyötä niin yrittäjien kuin yhdistystoimijoiden keskuudessa on jo alustavasti suunniteltu.

Toimintaryhmän rahoittamista hankkeista, niiden tuloksista ja vaikutuksesta, pääsevät nauttimaan myös alueella erittäin voimakkaasti kasvava matkailu ja matkailijat. Matkailijamäärät ovat kasvaneet vuositasolla alueella merkittävästi, mikä tulisi näkyä myös toimintaryhmän kokonaiskehityksessä positiivisesti. Tunturi-Lapin alueella asuu vajaa 15 000 asukasta, mikä on määrällisesti pieni koko valtakunnan mittakaavassa, joskin maantieteellisesti alue on toimintaryhmistä toiseksi suurin. Alueella käy vuositasolla miljoona (1 144 165 rekisteröidyt yöpymiset Tunturi-Lappi 2017, Tilastokeskus Rudolf) matkailijaa, jotka myös hyötyvät ja pääsevät nauttimaan Leaderin mahdollistamista toimista. Kun puhumme vaikuttavuudesta ja merkittävydestä, tulee matkailu huomioida positiivisena vaikutuksena alueen elinkeinon mahdollisuuksiin, uusiin avauksiin ja verkoston hyödyntämiseen. Todellisuudessa alueella asuu ja vaikuttaa huomattavasti suurempi määrä ihmisiä kuin 15 000. Painavan pohdinnan arvoinen asia.

2 Toiminta Leader-rahoituksella

LTL ry piti esittelyjä, kertoi toiminnastaan, järjesti itse tai yhteistyössä 26 eri tilaisuutta vuoden aikana normaalien työpajojen, ohjausryhmien, SYP-tilaisuuksien ja muiden tapaamisten lisäksi. Neljä tilaisuuksista oli teemahankkeen aktivointitilaisuuksia, kaksi EAKR-rahoitteisen lähiruokakokonaisuuden alla toteutettuja, kyläpäivät osin Maaseutuverkostopalvelun tapahtumapaketilla tuettuna ja muut yhteistyössä alueen toimijoiden sekä ryhmän toimintarahankerä. Toimintaryhmä järjesti kesällä Lapin Leadereiden sekä Lapin ELY-keskuksen ja alueen sidosryhmien kesken kylämatkailupäivät, jossa opittiin matkailusta, sen merkityksestä sekä muuttuvasta lainsäädännöstä yleisesti. Myös Kuitua pohjoiseen -hankkeen tiedotus- ja aktivointitilaisuuksiin osallistuttiin hankkeen puitteissa erityisesti, kun tilaisuuksia pidettiin Tunturi-Lapin alueella.

Tunturi-Lapin SYP-toimijat saivat alueelle myös oppisopimuskoulutuksella toteutettavan yritysneuvojanerikoisammattitutkinnon (YRNEAT) koulutuksen, johon toiminnanjohtaja osallistuu yhdessä elinkeino-osastojen toimijoiden kanssa. Koulutus alkoi syksyllä ja jatkuu vuoden 2018 loppuun. Toiminnanjohtaja suoritti myös Lapin liiton järjestämän koulutusosuuden tuloksena Ennakoinnin ajokortin syksyn aikana. Koulutukset ovat omiaan tukemaan työskentelyä yrittäjyyden sekä hanketyön parissa. Jatkuva oppiminen ja kouluttautuminen nähdään toimintaryhmässä kuuluvan omaehtoiseen kehittämiseen työelämässä ja tarkoituksena onkin tukea henkilökunnan motivaatiota uuden oppimiseen ja kouluttautumiseen kaikin mahdollisin keinoin.

LTL ry:n vuosi alueella oli hyvin aktiivinen ja kiivastahtinen. Toimintaryhmällä on vahva asema alueella ja yhteistyökumppanin rooli hyvä. Verkostomainen tapa toimia, yhteistyössä koko alueen hyväksi todettiin kantavan erinomaista hedelmää, josta yllättävänä osoituksena on ryhmän saama rahasto yksityiseltä taholta. LTL ry on edelleen haluttu yhteistyökumppani, joka pystyy joustavalla, ketterällä tavalla toimimaan koko alueen parhaaksi ja hallinnoimaan kokonaisuuksia, joista voi hyötyä koko alue. Erityisinä onnistumisina vuoden aikana oli Kuitua pohjoiseen -hankkeen saavuttamat loistavat tulokset kyläverkkojen suhteen vieden samalla Leader-työtä tunnetuksi koko maakunnan alueella. Onnistumisia ja uusia avauksia oli myös korkeakouluopiskelijan harjoittelujakso, joka poiki ensin työsuhteen Leader-hankkeisiin ja myöhemmin syksyllä hankesihteerin äitiysvapaan sijaisuuden. Saimme myös uusia kansainvälisiä kontakteja Virosta Kasispean kyläläisten vieraillessa alueellamme. Muita uusia yhteistyökumppaneita on syventynyt oppilaitosyhteistyö Lapin AMK:n ja Yliopiston sekä MTI:n ja Oppisopimusyksikön kanssa.

Onnistumisista ja alueen yhteistyöstä voidaan kertoa myös Tunturi-Lapin elinkeino-osastojen kanssa yhdessä valmisteltu ja haettu hankekokonaisuus Tunturi-Lapin yrityspalvelu -vauhtia yrittäjyyteen, joka tehtiin yhdessä koko aluetta palvelemaan. Hankkeen tarkoituksena on vastata alueen yrityspaineeseen ja selventää myös tulevaisuuden roolituksia elinvoiman ja Leaderin näkökulmasta yritysneuvonnassa.

Leaderilta odotetaan alueella paljon, mutta resurssit ovat hyvin rajalliset. Jatkossa tulee kiinnittää erityistä huomiota henkilökunnan jaksamiseen sekä resurssien riittämiseen, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa ja jopa ylittää. Toimintaryhmä otti käyttöön myös sisäisen arvioinnin, joka toteutetaan vuosittain hallituksen kesken. Myös asiakaspalautetta alettiin keräämään toteutuneilta hankkeilta ja palautteen keräämistä jatketaan järjestelmällisesti toiminnan kehittämisen kannalta. Sisäiset keskustelut, kehityskeskustelut, tullaan ottamaan myös henkilökunnan kesken käyttöön. ELY-keskuksen kanssa käydyn keskustelun parissa on

todettu, että työskentely on tiimimäistä, verkosto toimii ja tulokset alkavat pikku hiljaa näkyä. Ryhmämme hanketyö pääsi verraten hitaammin käyntiin henkilöstövaihdosten vuoksi, mutta kulunut vuosi on ollut myös hankerintamalla vauhdikas. Alueella on painetta suurempiin hankkeisiin, jolloin yhteistyön ja verkoston hyödyntäminen nousevat esiin, jotta asiakas pystytään ohjaamaan parhaalle mahdolliselle taholle.

Hankeosaamiseen tullaan kiinnittämään edelleen huomiota ja uuden oppimiseen pyritään panostamaan. Myös toimintaryhmän sisäinen oppiminen niin henkilöstön kuin hallituksen kesken on tiedostettu ja siihen halutaan panostaa. Hallituksen ammattitaidon hyödyntäminen toiminnassa tulee voida valjastaa paremmin käyttöön myös jatkossa.

Leader Tunturi-Lappi ry:n vertaisauditointipari on Leader Karhuseutu. Vertaisauditointi aloitettiin syksyn ajankohtaispäivillä ja sitä on tarkoitus jatkaa kevään kuluessa. Erityistarkastelussa tulee olemaan ryhmien laatukäsikirja ja sen kehittäminen.

3 Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä

Vuoden aikana muutoksia, uhkakuvia ja mahdollisuuksia on alueella piirretty monta kertaa. Tuleva maakuntaudistus sekä SOTE-palvelujen mullistus luovat pienille paikkakunnille valtavia kysymysmerkkejä. Leader tämän kaiken mullistuksen keskellä on ainakin tässä vaiheessa koettu aluetta yhdistäväksi voimaksi, jonka hyödyntäminen ja roolin merkitys tulee kasvamaan entisestään. Neljän kunnan alueella toimiva yhdistys, joka neutraalisti ja ketterästi voi toimia, toteuttaa, hallinnoida ja rahoittaa erilaisia toimia, nähdään erityisenä mahdollisuutena.

Tunturi-Lapissa matkailu ja sen luomat verkostot ovat vahvoja, joiden hyödyntäminen myös yli elinkeinorajojen on mahdollista ja heijastuu kaikkeen toimintaan. Leader verkoston toimijana voi olla sekä mahdollistaja että hallinnoija. Leader SYP-verkoston aktiivisena toimijana ja alueen toimijoiden koollekutsujana koetaan positiiviseksi. Aluekehityksen kannalta toimintaryhmällä on oltava vahva ja aktiivinen rooli myös tulevaisuudessa. Matkailun lisäksi aluetta kuvaa hyvin luonnontuotteet ja lähiruoka, jota koko Tunturi-Lappi haluaa nostaa uudelle tasolle. Myös tässä vaikutuksessa toimintaryhmällä tulee olla aktiivinen rooli toimien onnistumisessa ja tukemisessa omalta osaltaan.

Suunnitelmat alueen yhteisen yritysneuvonnan ja nuorten yrittäjyyden tukemiseen ovat vahvoja teemoja, joihin Leader voi vastata myös tulevaisuudessa. Toiminnan oikea resurssointi avaa varmasti uusia ovia myös tulevaisuudessa. Ryhmä jatkaa erinomaista ja tiivistä yhteistyötä ProAgria Lapin sekä TE-toimiston ja Lapin ELY-keskuksen kanssa. Myös kuntien elinkeino-osastojen kanssa tehtävä yhteistyö jatkuu tiiviinä kuten myös Lapin muiden Leader-ryhmien.

Toimintaryhmän hallitus teki loppuvuodesta päätöksen aloittaa niin sanotut kuntapäivät koko alueella. Henkilökunta on näin ensi vuoden alusta ennalta sovittuina aikoina tavoitettavissa jokaisen kunnan alueella. Toiminta viedään konkreettisesti asiakkaiden lähelle, etäisyydet asiakkaisiin minimoidaan ja lasketaan edelleen kynnystä ottaa yhteyttä.

4 Tavoitteet seuraavalla vuodelle

Toiminnan keskeiset tavoitteet strategian tavoitteiden toteuttamiseksi ovat asetettujen pääpainopisteiden eteenpäin vieminen. Vuoden aikana tullaan toteuttamaan kehittämisteema-hanke, joka kohdistuu erityisesti nuoriin alueella, ja joka tukee omalta osaltaan myös avattavan rahaston käyttöä. Elintarvike- ja lähiruokahankkeen esiselvitys viedään päätökseen sekä samalla tehdään myös kartoitusta alan jatkotoimenpiteissä mukana olemisesta.

Ulkopuolisen rahoituksen saaminen on toiminnan kannalta tärkeää ja uusia omia hankkeita tullaankin kartoittamaan ja mahdollisuuksien mukaan myös toteuttamaan alueella. Mikäli EAKR-rahoituksesta saadaan päätös Tunturi-Lapin matkailun tulosvaikutusten arviointi -hankkeeseen, toteutetaan hanke alueella vuoden aikana. Samoin mahdollinen Kuitua pohjoiseen -hankkeen synnyttämä jatkotarve, seuraava askel kyläverkoille, selvitetään.

Yritysneuvonnan sekä sen tulevaisuuden ratkaiseminen on koko alueen kannalta ensi vuonna konkreettisesti pohdittava asia. Käynnissä oleva hanke viedään loppuun ja pohditaan seuraavaa askelta alueen palvelutarjonnan hyväksi. Mahdollisen nuoristoimiston, nuorten yrittäjyyttä tukevan toimiston perustaminen kartoitetaan ja selvitetään Leaderin mahdollisuudet.

Kansainvälinen kylämatkailuhanke aloitetaan myös vuoden aikana ja yhteistyötä mm. Ruotsin Leader-ryhmän kanssa syvennetään. Yritysrhyymiin tullaan edelleen kiinnittämään erityistä huomiota ja edesauttamaan niiden syntymistä. Ryhmien haasteeksi on noussut erityisesti hallinnointi, johon myös alueen elinkeino-osastot ovat kartoittaneet mahdollisuutta osallistua. Näiden edesauttamiseksi tehdään töitä, jotta yrittäjien kehittämistoimia saataisiin myös tuettua.

Vertaisauditoinnin toteuttaminen ja sen tulokset otetaan hyötykäyttöön ja opitaan toinen toisiltamme käytännön työtä. Alueella tapahtuneet toimet älyliikenteen ja robotiikan saralla ovat edelleen asioita, joista tulee olla kuulolla. Toimintaympäristö voi muuttua erityisesti tekniikan kehittyessä, mistä myös toimintaryhmän on oltava perillä. Digitalisaation tuomat mahdollisuudet kyliin ja erityisesti alueen matkailuun ovat vielä käsittämättömiä, mutta yhtä aikaa aivan lähitulevaisuutta.

5 Yhdistys ja sen resurssit

Toimintaryhmä jatkaa toimintaansa, selvittää mahdollisuuksien mukaan myös yhdistyksen tuomia lisämahdollisuuksia alueella. Vuonna 2017 Leader Tunturi-Lappi ry:n toiminnanjohtajana toimi Nina-Maria Möykkynen. Möykkynen on matkailun restonomi (YAMK). Hankesihteeri Jaana Hangasvaara jäi äitiysvapaalle 11/2017. Hangasvaara on porotalousagrologi (YAMK).

Hankesihteerin sijaisuutta hoitamaan palkattiin 13.11.2017 Salla-Maarit Saariniemi. Saariniemi on filosofian maisteri.

Kuitua pohjoiseen -hankkeen projektipäällikkönä jatkaa Seppo Alatörmänen vuoden 2018 puoliväliin saakka. Projektityöntekijä Aimo Honkavuoren työsuhte päättyi maaliskuussa 2017.

Toimintaryhmä hyödyntää päivittäisessä työskentelyssään tekniikkaa niin paljon kuin mahdollista, mm. Skype for Business on ahkerassa käytössä samoin kuin Googlen eri työkalut. Tämä mahdollistaa etätöskentelyn tarvittaessa ja alueen erityispiirteiden erittäin pitkien vä-

limatkojen minimoimisen ja taloudellisen ja tehokkaan tavan työskennellä eri puolella Tunturi-Lappia. Toimintaryhmä päätti virallisesti ottaa käyttöön vuoden 2018 alusta niin sanotut kuntapäivät, jolloin henkilökunta on ennalta sovittuna aikana tavattavissa jokaisessa alueen kunnassa. Tällä pyritään myös kustannustehokkaaseen tapaan työskennellä lähempänä asiakkaita keskitetympin.

Jäsenistöä yhdistyksellä oli vuoden 2017 loppuun mennessä 305; kunnat 4, yritykset 32, yhdistykset 42 ja yksityiset 227. Jäsenistölle yhdistys lähettää jäsenkirjeen kaksi kertaa vuodessa kevät- ja syyskokouksen yhteydessä. Jäsenistöä pyritään aktivoimaan tulevana vuonna yhä enemmän sosiaalisen median kautta sekä tiedottamaan ryhmän toiminnasta nopeammin hyödyntämällä muun muassa Leader Tunturi-Lappi ry:n Facebook -sivustoa sekä www-sivua.

Hallituksen kokoonpano 2017 ja toiminta

Kunta	Yhdistys/Yritys	Maaseudun edustaja
ENONTEKIÖ		
Birgitta Eira	Elina Rousu-Karlsen	Marika Isokääntä
<i>varajäsen</i>		
Helinä Hautamäki	Aimo Ahti	Sirpa Karjalainen/Hannele Kumpulainen
KITTILÄ		
Veli-Matti Junnola	Esa Siitonen / Heli Palo	Paula Ojanperä
<i>varajäsen</i>		
Paula Nevalainen	Heli Palo / Esa Siitonen	Heidi Nikumaa
KOLARI		
Asta Hakso varapj.	Mirka Kaikkonen	Ilkka Mäki
<i>varajäsen</i>		
Eeva-Liisa Lompolojärvi	Veli Ajanki	Kati Hursti
MUONIO		
Sakari Silén PJ	Minna Hyöky	Ona Rauhala
<i>varajäsen</i>		
Annika Muotka	Ulla Kangosjärvi	Marjaana Sieppi

Hallitukselle kohdistuvassa tiedotustoiminnassa käytetään sähköpostia ja Google Drivea. Hallituksella on käytettävissään myös Hyrrän hallitustunnukset, joiden käyttöä pyritään tehostamaan edelleen. Hallituksen keskustelevat kokoukset ovat samalla tiedottamisen tilanteita, joissa ajankohtaisia asioita viedään eteenpäin.

Vuoden aikana otettiin käyttöön myös niin sanottu kuukausikirje, jonka toiminnanjohtaja kokoaa hallitukselle, jotta myös kokousten välissä jokainen tietää missä mennään ja mitä ajankohtaista on meneillään nopeastikin muuttuvissa tilanteissa.

Hallitustyöskentely on ollut osallistuvaa ja kokouksiin on osallistuttu hyvin. Hallituksen kokouksia pidettiin kymmenen, joista neljä oli sähköpostikokouksia. Myös koulutustilaisuuksiin osallistuminen on ollut positiivista ja yhteistyön tiivistäminen ja toiminnan merkityksen tuominen esille on otettu hyvin ja rakentavasti vastaan.

Taloustilanne

Yhdistyksen taloustilanne on niukka, mutta vakaa.

Aimo, Jaana, Nina-Maria & Seppo

Salla Kilpisjärvellä